

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (פברואר 2020)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

ד"ר חיים משגב קרא לממשלת ישראל לספח מייד את השטחים ביו"ש. לטענתו, בן-גוריון היה עושה זאת מיד וזאת לעומת הזרם המהסס, שלטענתו השתייכו אליו הרצל וז'בוטינסקי.¹

גיין בירן התייחסה לדמותו של המלחין ריכארד ווגנר. לאנטישמיות המופגנת שלו, לסגידתו של היטלר ליצירותיו ורעיונותיו, ולכישורו הגאוני שלא מעורר ספק. תוך אזכור שאר אישים מפורסמים מעולם האומנות והספרות שגם היו בעלי אופי בעייתי והתנהגות שנויה במחלוקת, פוגענית (פול גוגן) ואנטישמית מוסתרת (רואלד דהל), הגיעה בירן למסקנה שעדיין ניתן להאזין למוזיקה של ווגנר מבלי להתייחס לאישיותו. לטענתה, גם הרצל עשה זאת.²

לקראת יציאתו של ספרו החדש "יהדות גרסה 3.0" השווה גול קולב את יציאת מצרים בהנהגת משה (כינון יהדות גרסה 1.0) עם "יציאת אירופה" בהשראת הרצל (כינון "יהדות גרסה 3.0" - שהיא הציונות). בשני המקרים הדגיש קולב את חשיבותו הסמלית של סדר פסח ואת האיסור לחזור בחזרה למצרים-אירופה. על מנת לאייר את תובנותיו ציין קולב את פרשת הספינה "אקסודוס" וציטט מ"אלטנוילנד", שבו הרצל מתאר את חג הפסח במדינת היהודים החדשה.³

בקק"ל דואגים מהאטה במגמת נטיעת יערות בשטחי יו"ש (בדגש על יער במעלה אדומים). הסיבה איננה רק כספית אלא פוליטית - העדר תומכי המהלך בתוך הקונגרס הציוני (ארגון שהוקם על ידי הרצל, הנבחר פעם בחמש שנים ודן בסוגיות החשובות ביותר בתנועה הציונית, האומה היהודית ומדינת היהודים).⁴

ראש מחלקת פיתוח הכפר בהסתדרות הציונית העולמית תיאר את התוכניות והישגיה של מחלקתו תוך שימוש במספר דוגמאות בכל רחבי הארץ. בתור צידוק מוסרי-היסטורי-אידיאולוגי לנחיצות הארגון ציטט מהמקרא ומכתביו של הרצל: "נשתול עבור ילדינו כמו שאבות אבותינו שמרו על המסורת היהודית לטובתנו...".⁵

¹ משגב, חיים. שעת כושר. מעריב (2.2.2020), עמ' 3.

² Biran, Jane. The Wagner Syndrome. *The Jerusalem Report* (1.2.2020), p. 9.

³ Kalev, Gol. Parasha & Herzl: From Then Sang Moses to Then Sang Herzl. *The Jerusalem Post* (7.2.2020), p. 43.

⁴ The Vote for a Forest in Maale Adumim. *Hamizrahi* (12.2.2020), p. 32-33.

⁵ Grunewald, Gael. "For man is a tree in a field". *Hamizrahi* (12.2.2020), p. 50.

דותר גורן הקדיש כתבה לפעיל ציוני נשכח - מקס בודנהיימר. האיש ליווה את הרצל במשלחת לארץ ישראל ב-1898, היה יו"ר השני של קק"ל, ובהיותו פעיל בוועד הפועל הציוני ב-1919 קרא לא לוותר על הר הבית במסגרת הסכמים מדיניים עתידיים.⁶

בי"הפלס" ביקרו קשות את ההחלטה של הציבור החרדי בארה"ב להשתתף בבחירות "...להסתדרות הציונית העולמית שנוסדה ע"י אותו מסית ומדיח נודע, תיאודור הרצל".⁷

המועצה הציונית בשכבת כיתות ח' בבי"ס שיפמן בטירת הכרמל קיימה את חידון הציונות. מדובר במוקדמות החידון הארצי שהזוכים בו יקבלו פרס משפחתי: מסע לאירופה בעקבות הרצל.⁸ חידון הציונות והמורשת נערך גם באשקלון.⁹

האוצרת המכהנת של ארכיון הרצל סיפרה בכתבה על ההיסטוריה של ארכיון הרצל (הכולל את מירב כתביו של הרצל ותעודות חשובות ביותר של התנועה הציונית), ושל אלו ששמרו עליו ודאגו להעברתו לארכיון הציוני המרכזי.¹⁰

רועי אהרוני הקדיש כתבה מורחבת לספרו של ד"ר אסף מלאך "מתנ"ך עד מדינת היהודים" - הספר שדן בסוגיית הלאומיות היהודית לדורותיה. בין היתר ניתח המחבר את הכלים שמשמשים בהם מכחישי קיום העם היהודי והלאומיות שלו באקדמיה הישראלית (המזדהה עם כוחות השמאל), בחוגים חרדיים ובחוגים אנטי-ציוניים הקשורים בפלסטינים. המחבר התייחס לתפיסת הלאומיות שהייתה רווחת בתקופת הרצל ובן-גוריון ולזו שמקובלת בקרב פוליטיקאים עכשוויים.¹¹

החל מ-23 בפברואר מארח מרכז הרצל סדרת הרצאות בנושא האוטופיה של הרצל "אלטנוילנד". בין המשתתפים: הראל סגל, שלי יחימוביץ' ויו"ר מרכז הרצל, ד"ר עליזה לביא.¹² בפאנל שעסק בהתגברות האנטישמיות התבטא כתב ה-Ynet אטילה שומפלבי כי "שונאים את היהודים כי הם טובים יותר". ד"ר לביא הוסיפה כי "זה לא חדש, הרצל ניסח זאת טוב יותר".¹³

לרגל ציון מאה שנים לנפילתו התפרסמה במוסף של המעריב כתבה על אודות טרומפלדור, עם דגש על התלהבותו מיוזמתו ואישיותו של הרצל. בין היתר, צוין כי חברי הארגון הציוני של טרומפלדור גייסו תרומות לקק"ל, לבניית בית ספר ביפו, לספרייה בירושלים ולנטיעת יער לזכרו של הרצל... הלא הוא יער הרצל בחולדה שבקפולתיו נולד מפעל הייעור של הקק"ל.¹⁴

⁶ גורן, דותר. "עלינו לטבוע את זכותנו על הר הבית". *מקור ראשון* (14.2.2020), עמ' 9.

⁷ שכטר, י. עסקנים חרדים בארה"ב החליטו להשתלב בהסתדרות הציונית העולמית. *הפלס* (14.2.2020), עמ' 8-10.

⁸ סוכריות. *חדשות חיפה והצפון* (19.2.2020), עמ' 27.

⁹ חידון הציונות והמורשת באשקלון. *סטאר דרום* (21.2.2020), עמ' 20.

¹⁰ Berns, Suzanne. *The Journey to Jerusalem: The Central Zionist Archives and the Theodor Herzl Archive*. *The Jerusalem Post* (21.2.2020), pp. 16-19.

¹¹ אהרוני, רועי. מי אמר שהיהודים הם עם. *עולם קטן* (21.2.2020), עמ' 8-13.

¹² Casman, Greer Fay. *Grapevine*. *The Jerusalem Post* (21.2.2020), p. 13.

¹³ שפירא, נחמן. בלי צנוורה. *מצב הרוח* (28.2.2020), עמ' 32.

¹⁴ מילשטיין, אורי. ביד חזקה. *מעריב המוסף* (28.2.2020), עמ' 8-12.

